

BOEKBESPREKINGEN

Full Dentures by Chester LANDY. St. Louis 1958. Uitgave: The C.V. Mosby Company.
182 blz. met 82 afb.

Deze blijkens de officiële aanduiding als postgraduate bron van voorlichting bedoelde uitgave met betrekking tot de prothetiek beoogt volgens het voorwoord een brug te slaan over de kloof tussen het „volledige” handboek en de korte wetenschappelijke publicatie. Naar het oordeel van de auteur is er behoefte aan een werk van beknopte omvang dat kan dienen als bron van informatie en als leidraad voor de druk bezette practicus, waarbij een bepaalde techniek wordt gevolgd en gewezen wordt op de moderne werkwijzen die met succes bij de constructie van een volledig kunstgebit kunnen worden toegepast.

De schrijver heeft zich bij de behandeling van zijn stof gericht op een bepaalde methode zonder zich met andere vormen of modificaties bezig te houden. Het staat aan de lezer uit het gebodene datgene te putten wat hem bruikbaar voorkomt.

Het moet inderdaad als een voordeel worden beschouwd dat met dit boekje van beperkte inhoud gebroken wordt met het omvangrijke studieboek, dat niet zelden ont-aardt in een kwasi volledige beschrijvende catalogus waarin alle in de literatuur verwerkte methoden zonder voorkeur en voldoende kritiek worden uitgesteld. Naarstige bestudering moge dan leiden tot een inzicht in wat er alzo op het betreffende gebied te koop is, een schifting tussen het bruikbare en het voor de praktijk waardeloze zoekt men niet zelden tevergeefs.

Aan dit euvel gaat deze handleiding zeker niet mank; de schrijver volgt voor de onderscheidene etappes een vaste lijn, zodat de lezer niet in het onzekere hoeft te verkeren omtrent de wijze waarop hij bij navolging onder de gegeven omstandigheden te werk moet gaan. Als zodanig bezit het boekje ook kwaliteiten als leidraad voor klinische studenten, niet het minst vanwege de voor hen aantrekkelijke omvang en beknoptheid.

De schrijver wijst er zeer terecht op dat bij het toenemen van de gemiddelde leeftijd de tandeloze periode zich bij velen eveneens naar verhouding over een langere levensfase uitstrekt met alle moeilijkheden vanwege de voortschrijdende atrofie van de kaken en hun bekleding. Dit betekent tevens een steeds groter wordend aantal moeilijke gevallen. Men denke slechts aan het vrijwel universele probleem van de „floating lower”.

Vraagt men nu of de auteur zich voldoende heeft verdiept in het thema der stabiliteit en erin geslaagd is het geheel of gedeeltelijk tot oplossing te brengen, dan moet helaas het antwoord ontkennend luiden. Ref. heeft althans niet uit zijn beschouwingen en raadgevingen de overtuiging kunnen putten dat deze voldoende aanwijzingen bevatten om genoemde prosthodontische kwaal zo goed mogelijk de baas te worden in nog niet eens „hopeloze” gevallen. Los van persoonlijk inzicht zoekt de prothetisch meer geverseerde lezer tevergeefs naar de accenten die hem voorkomen van onmisbaar belang te zijn voor een, patiënt en tandarts tevredenstellend resultaat.

Wanneer gesteld mag worden, om bij dit belangrijke punt te blijven, dat de stabiliteit van het ondergebit een onderdeel van de constructie vormt dat de meeste moeilijkheden oplevert, dan ontkomt men niet aan de indruk dat de schrijver dit wel stiefmoederlijk heeft behandeld. Zo leest men in het hoofdstuk over de plaatsing van de prothese :

„De tong is van overheersend belang voor het succes van de volledige prothese. Dit krachtige musculaire orgaan rust normaal tegen de linguale vlakken van de onderstanden. Patiënten, die uit gewoonte de tong terugtrekken of tegen de gehemelteplaat drukken, kunnen het ondergebit niet onder controle krijgen. De teruggetrokken tong drukt de prothese gemakkelijk van zijn plaats, evenals het opheffen van de mondbodem. Wanneer habitudeel de tong in een abnormale stand wordt gehouden, moet de patiënt zich oefenen in een meer gewone.

Een vergrote tong kan eveneens een lastig probleem opleveren voor de patiënt. Als hij gedurende lange tijd tandoos is geweest, neemt dit orgaan in omvang toe ten einde de mondholve op te vullen. Bij het inzetten van de prothese is de tong voortdurend hinderlijk en drukt vanwege zijn spierkracht het gebit gemakkelijk van zijn plaats. De patiënt moet ervan worden overtuigd dat mettertijd deze moeilijkheid zal verdwijnen” *).

Het behoeft geen betoog dat de tandarts over meer effectieve middelen dient te beschikken dan deze dubieuze adviezen wil hij het signaleerde euvel kunnen bestrijden. Zij zijn er, ook al treft men ze in deze handleiding niet aan. Dit is nu juist het kernpunt dat om een daadwerkelijke oplossing vraagt en waarop de constructie van het ondergebit moet zijn gericht. In het kader hiervan zal men ook tevergeefs speuren naar een aanduiding, gezwegen van een beschrijving, van de mogelijkheid tot het bereiken van een ventielwerking bij de onderprothese. Geheel up to date is deze handleiding dus niet.

Met het vorenstaande wil niet worden ontkend dat veel waardevols er zijn neerslag in heeft gevonden. Er komt echter voor de constructie van een zo goed mogelijk aangepaste prothese echter nog iets meer kijken. Maar – en dat mag niet uit het oog worden verloren – het vervaardigen van een prothese omvat ook een groot deel aan kunnen, waarvoor de gegevens uit een boek, hoe voortreffelijk ook, niet zijn te putten.

P. H. BUISMAN

The Year Book of Dentistry 1957–1958. Uitgave: The Year Book Publishers Inc. Illinois. 480 blz. Prijs geb.: \$ 6.50.

Als een uit de reeks van 15 medisch-specialistische samenvattingen van het wetenschappelijk belangrijkste dat in de verslagperiode in tijdschriften is gepubliceerd, is wederom bovengenoemd jaarboek in het licht gegeven. Zes gezaghebbende redacteurs hebben hun kritische bemoeiingen uitgestrekt over de steeds breder wordende stroom van publicaties in tal van vakperiodieken, om uit de veelheid een essentiële keuze te doen van hetgeen geacht kan worden te hebben bijgedragen tot verbetering of verdieping van het inzicht. Tylman (prothetiek), Keys (conserverende thk.), Knutson (profyaxe, sociale toepassingen), Noyes (orthodontie), Robinson (mondziekten en pathologie) en Waldron (kaakchirurgie) hebben elk voor zich het hun kompetere terrein en tezamen het gehele gebied der tandheelkunde, voor zover in druk vastgelegd, verkend en in gecompriëerde vorm onder het bereik van al degenen gebracht, die wel geïnteresseerd zijn maar niet bij machte om uit eigen aandrift de literatuur te lijf te gaan.

De redacteurs hebben zich ouder gewoonte in hoofdzaak bepaald tot verhandelingen waarbij het Engels als medium is gebruikt. De Duitse en Franse vakliteratuur is der-

*) (Cursiveringen van mij, ref.)

halve vrijwel buiten hun gezichtsveld gebleven. Desondanks is hetgeen ook nu weer wordt geboden niet minder dan indrukwekkend. Het opent belangstellenden het uitzicht op een omvangrijk en veelzijdig gevarieerd gebied van wetenschappelijke activiteit van welks resultaten zij op tijd-economische wijze zich op de hoogte kunnen stellen. In korte of meer uitvoerige aantekeningen aansluitend bij de weergegeven publicatie geeft de betreffende redacteur vaak nog persoonlijke commentaar ter meerdere verheldering.

Er is moeilijk een thema te bedenken waaromtrent niet in een of meer excerpten verslag van onderzoek of bevindingen kan worden aangetroffen. Vaak zijn deze ontleend aan periodieken, die voor de doorsnee belangstellende moeilijk toegankelijk zijn. Een uitgebreide index van onderwerpen en auteurs vergemakkelijkt de oriëntatie.

Het jaarboek heeft geen aanbeveling van node, wie enigszins op de hoogte wil blijven van wat er wetenschappelijk in de tandheelkunde omgaat is met de periodieke verschijning van dit literatuur-panorama ten zeerste gebaat.

Tal van afbeeldingen, ontleend aan de oorspronkelijke publicaties, verduidelijken de verkorte inhoud.

De typografische uitvoering is als vanouds verzorgd.

P. H. BUISMAN

The Effect of complete Dentures on the Gum Tissues by Stig G: son ÖSTLUND.
Malmö 1958. 41 blz.

Dit – eveneens in de *Acta Odontologica Scandinavica* gepubliceerd – verslag van een histologisch en histopathologisch onderzoek heeft ten doel antwoord te geven op de vraag naar een analyse van de klinische veranderingen die het gehemelslijmvlies onder de invloed van het dragen ener prothese veelvoudig vertoont.

Te dien einde heeft de auteur, aan de hand van het uit bijna 300 biopsiën verkregen aantal weefselfragmenten, ontleend aan het gebied gelegen vóór de grens tussen het harde en zachte gehemelte, de normale en pathologische structuur (onder invloed van de mechanische belasting van een prothese) vergeleken.

De weefselstukjes gaven op doorsnee tevens een beeld van de dikte der onderscheidene weefsellagen waaruit het slijmvlies is opgebouwd. Als gevolg van het dragen ener prothese ontstaat een oedematisering van het bindweefsel, hetgeen echter niet tot een aanmerkelijke toename in dikte van het slijmvlies in zijn geheel leidt. Wel vermeerderd de dikte van het epitheel, hetwelk (normaal 0,18 mm) gemiddeld 50% op doorsnede blijkt te zijn toegenomen.

Van de prothesedragers met klinisch normaal slijmvlies bleek dit laatste bij histologisch onderzoek in driekwart van de gevallen niettemin meer of minder ernstig te zijn veranderd. Hierbij dient nog in aanmerking te worden genomen dat van het totaal der prothesebelaste slijmvliesen 60% ernstige histopathologische wijzigingen te zien gaven.

Reeds na zes maanden bleek het epitheel bij de meeste prothesedragers duidelijke alteraties, zij het niet klinisch waarneembaar te vertonen; de hoornlaag wordt daarbij dunner evenals het stratum granulosum.

Voor verdere belangwekkende histologische bijzonderheden moge naar het origineel zelfe worden verwezen, waarvan de tekst gedocumenteerd is met instructieve, in kleuren weergegeven afbeeldingen van preparaten.

P. H. BUISMAN